

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 242.323 van 13 september 2018
in de zaak A. 226.067/IX-9371**

In zake: Maïca MUÑOZ
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Hilde Minnen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Ballaarstraat 69-71 bus 5
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW IGNATIUS SCHOLEN BRUSSEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jim Deridder
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 210A
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 4 september 2018, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de beroepscommissie van het Sint-Jan Berchmanscollege van 21 augustus 2018 waarbij het aan Maïca Muñoz toegekende oriënteringsattest C wordt gehandhaafd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 11 september 2018, om 10.30 uur.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Hilde Minnen, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Jim Deridder, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Diane Mareen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Tijdens het schooljaar 2017-2018 is verzoekster ingeschreven in het tweede jaar van de derde graad, Latijn-wetenschappen, aan het Sint-Jan Berchmanscollege te Brussel.

Haar jaartotaal is 60,3%; zij tekent tekorten op voor wiskunde (41%), fysica (49,3%) en chemie (48,8 %).

De delibererende klassenraad beslist om aan verzoekster een oriënteringsattest C toe te kennen, op grond van de voormelde tekorten en de volgende motivering:

“De leerling behaalt op jaarbasis onvoldoende resultaten voor de richting-bepalende vakken, niettegenstaande ernstige waarschuwingen gegeven bij de start van het schooljaar op basis van de resultaten van het 5^e jaar. De leerling vertoont onvoldoende regelmatige inzet en heeft inzichtelijke problemen om het totaalpakket van de richting te verwerken.”

Daaropvolgend overleg met de directeur leidt tot een tweede samenkomst van de klassenraad.

Op 29 juni 2018 beslist de klassenraad om het C-attest te behouden. De motivering van deze beslissing luidt:

“De klassenraad neemt akte van de nieuwe elementen die de leerling en haar ouders in het gesprek met de directeur aanbrachten. Na overleg besluit de klassenraad om de beslissing niet te wijzigen en het C-attest te behouden.

De nieuwe elementen worden door de klassenraad niet aanvaard:

- De leerling betwist de motivering van de klassenraad ‘de leerling vertoont onvoldoende regelmatige inzet’. De leden van de klassenraad wijzen er op dat de inzet tijdens het eerste trimester zeker onregelmatig was niettegenstaande de ernstige verwittiging die er vanaf het begin was (twee waarschuwingen voor hoofdvakken – wiskunde en fysica), getuige hiervan de resultaten van het eerste trimester en een aantal commentaren op het rapport (zie o.a. commentaar Wiskunde op rapport 1 van oktober en algemeen commentaar titularis op rapport 2 van november).

De leerling bood zich ook laat aan bij de studiebegeleider van de derde graad. Er waren slechts een paar regelmatige contacten in het derde trimester. Op dat ogenblik toonde de leerling weinig bereidheid om haar studie-aanpak bij te sturen.

- De bewering dat er o.a. door de titularis teveel druk op de leerling uitgeoefend werd om prestaties neer te zetten, is een vreemde bewering. Het is namelijk belangrijk dat leerlingen die in het vijfde jaar op het nippertje gedelibereerd werden, goed gewaarschuwd worden wanneer het fout dreigt te lopen.

- De bewering dat de leerkracht Wiskunde soms aangaf dat oefeningen goed gemaakt waren en dat zij hiermee het signaal zou gegeven hebben dat alles OK was en dat er niets kon mislopen, is een foutieve veronderstelling. Is het niet normaal dat een leerling bemoedigende woorden krijgt wanneer zij goed aan het werk is? Is dit bovendien niet contradictorisch met de bewering dat de leerkrachten teveel druk uitoefenden op de leerling?

- De positieve evolutie tot slot werd niet als een nieuw element aanvaard. De klassenraad hield wel degelijk rekening met deze vaststelling maar achtte het gewicht van de andere argumenten belangrijker, met name de resultaten in het eerste trimester en de waarschuwingen die er reeds waren van vorig schooljaar, waardoor de leerling voor een groot deel van de leerstof de eindtermen niet haalt.”

3.2. Verzoekster stelt op 27 juni 2018 en op 5 juli 2018 beroep in tegen deze evaluatiebeslissing bij het schoolbestuur, onder aanvoering van onder meer de volgende elementen:

- de tekorten voor fysica en chemie zijn zeer beperkt en voor deze vakken is zij geslaagd in de eindexamens,
- voor fysica zou er geen tekort zijn aangezien de school ten onrechte een vraag in rekening bracht die niet behoorde tot de te kennen leerstof en buiten de leerplandoelstellingen voor dit vak viel,
- het tekort voor wiskunde is mede bepaald door een onbekwame, ondertussen ontslagen leraar in het vorige schooljaar,
- op grond van de deliberatiecriteria zou verzoekster geslaagd zijn indien zij 0,7% meer had behaald voor fysica, het niet slagen op grond hiervan wordt niet gemotiveerd en de toepassing van de deliberatiecriteria is onredelijk,
- verzoekster maakte een sterke progressie en heeft een mooi jaargemiddelde, er wordt geen rekening gehouden met de positieve evolutie die de zeer nipte onvoldoendes in een ander daglicht plaatst,
- dat de resultaten van het eerste trimester meer doorwegen dan die van het tweede en derde trimester, is niet ernstig, al evenmin het doorwegen van een waarschuwing uit het vorig schooljaar,
- wiskunde toont een opvallende terugval: de klassenraad had de 49% van het eerste trimester zwaarder kunnen laten doorwegen.

3.3. Op 9 augustus 2018 worden verzoekster en haar raadsman gehoord door de beroepscommissie.

3.4. Op 21 augustus 2018 beslist de commissie om het C-attest te handhaven. Zij overweegt daartoe het volgende:

“• De resultaten van Maïca voldoen niet aan twee van de vier richtinggevende criteria voor deliberatie. Ze heeft een tekort voor meer dan één A-vak en ook voor meer dan twee A- of B-vakken.
Daarnaast ziet de beroepscommissie geen voldoende grond om het uit de resultaten en rapporten voor[t]vloeiend vermoeden van niet-slagen, in het licht van de in het schoolreglement bepaalde deliberatiecriteria, te weerleggen:

- Het tekort voor wiskunde is heel zwaar (41%).
 - Er waren duidelijke aanwijzingen voor Maïca om specifieke aandacht te geven aan wiskunde. Op het eind van het vierde jaar werd een waarschuwing gegeven voor wiskunde, die herhaald werd op het einde van het vijfde jaar. Wiskunde was in het zesde jaar het vak met het grootste tekort (41 %).
 - Er was ook een waarschuwing voor fysica op het einde van het vijfde jaar.
 - Er waren tijdens het zesde jaar duidelijke boodschappen aan Maïca dat er problemen waren. Elk maandelijks rapport vermeldt moeilijkheden, of in het algemeen en/of voor één van de vakken waarop uiteindelijk een onvoldoende behaald werd. In maart 2018 wordt ervoor gewaarschuwd dat er op een C-attest afgestevend wordt.
 - De maandelijksse rapporten onderlijnen ook het belang van oefeningen maken, bijlessen en individuele uitleg, en hulp bij planning en studiemethode. Maïca is daar slechts beperkt op ingegaan, zoals blijkt uit de informatie verschaft door de klassenleerkracht en andere leerkrachten.
 - De maandelijksse rapporten wijzen ook regelmatig op de nood aan een beter inzicht in de leerstof.
 - Het eerste middel in het verzoekschrift leidt niet tot een andere conclusie.
- Wat de motiveringsplicht betreft:
- De door de school vastgelegde richtinggevende criteria voor deliberatie zijn duidelijk. Zoals hierboven vermeld voldoet Maïca niet aan twee van de vier criteria.
 - Er zijn zoals hierboven aangegeven geen gronden die ertoe nopen om in dit dossier van de richtinggevende criteria af te wijken.
 - Een klein tekort op twee vakken, en het feit dat het tekort op het tweede A-vak (fysica) slechts 0.7% bedraagt, is op zich geen specifieke reden om van de criteria af te wijken. Een beslissing om al dan niet af te wijken van de criteria gebeurt op basis van een algemene beoordeling van alle elementen van het concrete geval. Anders zouden de criteria zelf worden gewijzigd.
 - Het is niet correct dat aan de resultaten van het eerste trimester meer gewicht wordt toegekend dan aan die van het tweede en derde trimester.
 - (i) De berekeningen zijn heel duidelijk vastgelegd in de regels van de school en worden ook duidelijk medegedeeld in een bijlage bij het rapport. Dagelijks werk wordt gelijk berekend over alle relevante maanden tijdens het jaar en geldt voor 25% van het totaalcijfer. De resterende 75% zijn gebaseerd op de resultaten van de toetsen, waarbij de toetsen in december tellen voor 40% en de toetsen in juni voor 60% (en niet 30 en 70 % zoals verkeerdelijk in het verzoekschrift vermeld).
 - (ii) Bovendien tonen de maandelijksse rapporten tot in mei de dringende nood aan verbetering aan.
 - (iii) Zoals vermeld is de beslissing van de beroepscommissie gebaseerd op een algemene beoordeling. Hierbij is geen zwaarder gewicht gegeven aan elementen van het eerste trimester.
- Wat de redelijkheid en proportionaliteit betreft:
- Er is geen onredelijkheid in het toepassen van duidelijke en op voorhand vastgelegde en medegedeelde richtcriteria.

- De beslissing van de beroepscommissie is gebaseerd op een globale beoordeling.

- De uitkomst van de uiteindelijke deliberatie kan op basis van de deliberatiecriteria enkel een A-attest of een C-attest zijn. In casu is de beroepscommissie van oordeel dat een C-attest de juiste uitkomst is.

Tenslotte is de leerkracht wiskunde die de klas van Maïca Muñoz had in het vorige schooljaar (in het vijfde, 2016-2017) niet meer op de school werkzaam. Bij nazicht van de algemene resultaten van de klas blijkt dat er geen hypotheek gelegd werd op de prestaties en dat er geen klassikaal probleem is of was. In het vijfde jaar was het totale klasgemiddelde voor wiskunde 62,6 % en was er geen enkele onvoldoende voor het vak behalve voor Maïca. Het afgelopen jaar was het klasgemiddelde 62,7 % en was er opnieuw voor geen enkele leerling een onvoldoende behalve voor Maïca.

• Het tweede middel in het verzoekschrift leidt niet tot een andere conclusie.

Zoals uit de zitting op 9 juni blijkt, betreft het middel de vraag D2, gesteld tijdens het mondeling deel van het examen in juni 2018. De opmerking is (i) dat het een bewijs betreft dat Maïca 'niet in haar lesnota's had gezien', en (ii) dat het 'mogelijk' een vraag is 'die zich situeert buiten de leerplandoelstellingen VVKSO voor het vak fysica in de wetenschappelijke richtingen (D/2014/7841/015).'

Wat het eerste punt (niet in de lesnota's) betreft:

- Zoals hierboven vermeld, werd tijdens de hoorzitting verduidelijkt dat het over de eigen lesnota's van Maïca gaat.

- Op zich gaat het niet om een bewijs maar om een formule of berekeningsmethode.

- Het in de klas (6B3) gebruikte handboek (Quark 6.2) vermeldt uitdrukkelijk hoe in het geval van vraag D2 de centripetale kracht en de periode berekend worden.

7.3 Satellietbanen

Satellieten worden in een vaste cirkelbaan rond de aarde gebracht. Op een satelliet met massa m_1 in een cirkelvormige baan met straal R_1 werkt alleen de gravitatiekracht $\vec{F}_G$. Deze gravitatiekracht moet dus de kracht leveren die de satelliet in zijn baan houdt. Dan geldt:

$$\vec{F}_G = \vec{F}_{cp}$$

en aangezien

$$|\vec{F}_G| = G \cdot \frac{m_1 \cdot m_o}{r^2}, \text{ is:}$$

$$G \cdot \frac{m_1 \cdot m_o}{R_1^2} = m_1 \cdot \frac{v^2}{R_1}.$$

De snelheid die de satelliet moet hebben om in die baan met straal R_1 te blijven, is dus

$$|v| = \sqrt{\frac{G \cdot m_o}{R_1}}.$$

$$\text{Voor een ECB geldt: } |v| = \frac{2\pi \cdot R_1}{T},$$

Daaruit volgt voor de periode van een satelliet of een planeet in een cirkelbaan

$$T = \frac{2\pi \cdot R_1}{|v|} = 2\pi \cdot R_1 \sqrt{\frac{R_1}{G \cdot m_o}} = 2\pi \cdot \sqrt{\frac{R_1^3}{G \cdot m_o}}$$

De centripetale kracht F_{cp} is gelijk aan de gravitatiekracht F_G en de formule is

Fig. 9.22 Satelliet in een vaste baan

$$|F_G| = G \cdot \frac{m_1 \cdot m_2}{r^2}$$

De formule voor de berekening van de periode is:

$$T = 2\pi \cdot R_1 / |v|$$

Beide zijn dus uitdrukkelijk aangegeven in het gebruikte handboek. Ze zijn ook vermeld in de PowerPoint op schoolonline (Dynamica en Kinematica, Thema 4, slides 21-23 - met R gesplitst in hoogte h en de straal van de aarde R_a).

Wat het tweede punt (leerplandoelstellingen) betreft:

- Basisdoelstelling B42 van het Leerplan D/2014/7841/015 dekt: ‘Voor een cirkelvormig bewegend voorwerp, de positie en de snelheid bepalen in functie van de tijd wanneer op dat voorwerp gedurende een bepaalde tijd een resulterende kracht werkt met constante grootte.’ Dit is verbonden aan eindterm F1 (‘De beweging van een voorwerp beschrijven in termen van positie, snelheid en versnelling (eenparig versnelde en eenparig cirkelvormige beweging).’) en specifieke eindterm SET10 (‘De leerlingen kunnen ... beweging en verandering in bewegingstoestand kwalitatief beschrijven, in eenvoudige gevallen experimenteel onderzoeken en berekenen.’).

Deze termen dekken noodzakelijkerwijze ook de berekeningswijze. In ieder geval echter is de berekeningswijze met de formules een concreet in de leerstof aangereikte verdieping die de leerlingen moeten kunnen reproduceren en toepassen.

- De door Maïca Muñoz ingeroepen vakfiche fysica 3 aso van de Examencommissie is niet relevant aangezien het leerplan van het Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs van toepassing is. De commissie stelt daarnaast ook vast dat de vakfiche ook ‘de periode, frequentie, hoeksnelheid, baansnelheid en centripetale versnelling berekenen van een voorwerp dat een ECB uitvoert’ en ‘de richting, zin en grootte van de centripetale kracht berekenen bij een eenparig cirkelvormige beweging’ dekt.

- De andere punten die tijdens de hoorzitting werden vermeld wijzigen de beoordeling ook niet.

De beroepscommissie apprecieert het initiatief van Maïca om zich ook voor de bereiden voor de examencommissie en wenst haar alle succes toe. Het punt is wel niet relevant voor de beoordeling van het beroep.

De bedoeling om rechten te studeren (en niet een meer wetenschappelijke richting, zoals voorheen blijkbaar de bedoeling was) kan een betere keuze zijn maar staat ook los van het huidig beroep.

- De commissie is verder van mening dat het aanbieden van een bijkomende toets niet aangewezen is in dit geval, gezien de hierboven vermelde afwegingen.”

IV. Herinnering aan de schorsingsvoorwaarden

4. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat minstens één ernstig middel wordt aangevoerd dat de nietigverklaring van de akte of het reglement *prima facie* kan verantwoorden en dat een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is die onverenigbaar is met de behandelingstermijn van de gewone vordering tot schorsing.

V. Uiterst dringende noodzakelijkheid

5. Weliswaar onder een hoofding ‘belang’ wijst verzoekster erop dat zij een schooljaar dreigt te verliezen.

De verwerende partij stelt in haar nota dat zij “geen opmerkingen [heeft] met betrekking tot de schorsingsvoorwaarden van de [...] uiterst dringende noodzakelijkheid”.

Aangenomen wordt dat de eerste schorsingsvoorwaarde is vervuld.

VI. Ernst van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

6. Een eerste middel is geput uit de schending van artikel 115/6 van de Codex Secundair Onderwijs en van de artikelen 5, § 3, en 57 van het besluit van de Vlaamse regering van 19 juli 2002 ‘betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs’ omdat de beroepscommissie aan de hand van een strikte

toepassing van de deliberatiecriteria uitgaat van een vermoeden van niet-slagen dat door verzoekster moet worden weerlegd. Ten onrechte roept de commissie een vermoeden van niet-slagen in “enkel en alleen gesteund op 2 van de 4 cijfermatige deliberatiecriteria”. De commissie miskent haar volle bevoegdheid tot evalueren. Deliberatiecriteria kunnen een element zijn dat in aanmerking wordt genomen maar dit schept geen (wettelijk) vermoeden van niet-slagen. Naast de deliberatiecriteria moet de beroepscommissie andere beoordelingselementen in haar beslissing meenemen.

Beoordeling

7. Blijkens een ‘inlichtingenblad rapport, evaluatie en deliberatie schooljaar 2017-2018’ dat aan verzoekster en haar ouders ter kennis is gebracht, zal de delibererende klassenraad de beslissing over het slagen van een leerling “in de eerste plaats” steunen “op de resultaten die de leerling het voorbije schooljaar behaald heeft”. Voorts zal de klassenraad “zich laten leiden door de volgende criteria”:

- “1. Algemeen eindcijfer minstens 50/100
2. Niet meer dan 3 vakken met eindcijfer <50
3. Niet meer dan 1 A-vak met eindcijfer <50
4. Niet meer dan 2 vakken behorend tot de A- én B-groep met eindcijfer <50.”

Voor de richting die verzoekster volgt, worden wiskunde en fysica geclassificeerd als A-vakken en chemie als B-vak.

Voorts vermeldt het inlichtingenblad:

“Indien de leerling niet voldoet aan één van bovenstaande criteria, krijgt hij/zij een C-attest (niet geslaagd). In alle andere gevallen kent de klassenraad het A-attest en dus het diploma algemeen secundair onderwijs toe. Deze criteria fungeren als leidraad. De delibererende klassenraad beslist autonoom en kan steeds gemotiveerd afwijken van bovenstaande criteria.”

Uit de stukken die voorliggen mag worden begrepen dat ook de beroepscommissie zich het hanteren van deze criteria eigen heeft gemaakt. Partijen betwisten dit niet.

8. Deliberatierichtlijnen kunnen als gedragslijn bijdragen tot een eenvormige toepassing van de ruime discretionaire bevoegdheid waarover de delibererende klassenraad en, na beroep, vervolgens de beroepscommissie beschikken.

Door blinde toepassing van de richtlijn, zou de beroepscommissie evenwel de haar opgedragen bevoegdheid miskennen, namelijk in graad van beroep autonoom oordelen of een leerling geslaagd of niet geslaagd is door afweging van – alle – concrete gegevens van het dossier van de leerling.

9. Alvast de criteria zelf, zoals ze zijn weergegeven in het ‘inlichtingenblad’, pretenderen op het eerste gezicht niet bindend te zijn. Uitdrukkelijk worden ze slechts een ‘leidraad’ genoemd (het woord is onderstreept) en wordt aangegeven dat de klassenraad autonoom beslist en steeds ervan kan afwijken.

10. Ook de beroepscommissie ziet het niet anders: zij noemt de criteria “richtinggevende criteria” en merkt op dat haar beslissing “is gebaseerd op een gezamenlijke afweging van alle elementen”.

Weliswaar stelt de commissie vast dat verzoekster niet voldoet aan twee van de vier bedoelde criteria (een tekort voor meer dan één A-vak en ook voor meer dan twee A- of B-vakken). Zij stopt evenwel niet bij die ene vaststelling – wat bij een blinde toepassing van de criteria zou volstaan – maar zij maakt zich de motieven van de klassenraad eigen en voegt daaraan heel wat eigen overwegingen toe.

Wat verzoekster evenwel vooral dwarszit, is dat de commissie refereert aan een “vermoeden van niet-slagen” dat zij zou moeten weerleggen. Is

deze formulering gewis wat ongelukkig, dan toch ziet de Raad er vooralsnog – gelet op het geheel van de motivering van de beslissing – geen bewijs in van een onregelmatige uitoefening van de beoordelingsbevoegdheid waarvan de beroepscommissie beschikt. Indien een leerling drie jaartekorten heeft, waarvan één tekort voor een basisvak en twee voor richtingbepalende vakken, dan ligt het immers het meest in de lijn der verwachtingen dat zo een leerling geacht wordt niet in voldoende mate de leerplandoelstellingen van de gekozen opleiding behaald te hebben zodat die leerling niet geslaagd wordt verklaard. De commissie lijkt daarvan uit te gaan en legt uit waarom, volgens haar, de overige gegevens van het dossier niet opwegen tegen die tekorten en verzoekster in haar bezwaarschrift er ook niet toe gekomen is die conclusie te weerleggen.

11. Het eerste middel is niet ernstig.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

12. In het tweede middel voert verzoekster de schending aan van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen’ en van “de algemene beginselen van behoorlijk bestuur inzonderheid van het beginsel ‘patere legem quam ipse fecisti’, het materiële motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheid- redelijkheid- en het evenredigheidsbeginsel”:

“Doordat de interne beroepscommissie op zeer stringente wijze toepassing maakt van de vooropgestelde deliberatiecriteria;

Terwijl uit de richtlijnen van de verwerende partij blijkt dat deze criteria gelden als leidraad en de delibererende klassenraad – bij uitbreiding de interne beroepscommissie – autonoom beslist en dus steeds kan afwijken van de deliberatiecriteria;

Terwijl verzoekster voor de interne beroepscommissie heeft opgeworpen dat zij slechts 2 zeer summiere jaartekorten behaalde voor respectievelijk fysica (49,3%) en chemie (48,8%) en zij een zeer duidelijke positieve evolutie maakte tussen de eerste trimester enerzijds en de tweede en de derde trimester anderzijds;

Terwijl de interne beroepscommissie niet motiveert waarom zij strikt vasthoudt aan de deliberatiecriteria en de argumenten die verzoekster aanhaalt, niet gemotiveerd weerlegt;
Zodat de bestreden beslissing genomen is in strijd met de eigen richtlijnen en dus met het beginsel ‘patere legem quam ipse fecisti’;
Zodat de bestreden beslissing genomen is in strijd met de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en het materiële motiveringsbeginsel;
Zodat de bestreden beslissing niet zorgvuldig is, niet evenredig en kennelijk onredelijk.”

Na een “voorafgaande opmerking bij de globale resultaten”, een “voorafgaande opmerking bij het onderscheid tussen A- en B-vakken” en een “voorafgaande opmerking voor het vak Wiskunde” stelt verzoekster dat, indien de deliberatiecriteria worden toegepast, zij geslaagd zou zijn indien zij 0,7% meer had behaald voor fysica en dat niet gemotiveerd wordt en evenmin redelijk is dat een leerling voor slechts een tekort van 0,7% een C-attest krijgt in het laatste jaar van de opleiding.

Verzoekster wijst op de door haar gerealiseerde progressie voor fysica, chemie, Latijn en biologie. Deze positieve evolutie plaatst de zeer nipte onvoldoendes voor de vakken fysica en chemie in een ander daglicht. Ingevolge deze positieve evolutie behaalt verzoekster ook een “mooi jaargemiddelde” van 60%, hetgeen eveneens een deliberatiecriterium is dat de beroepscommissie in acht had behoren te nemen. Uit de bestreden beslissing blijkt evenwel dat de beroepscommissie zich blind staarde op twee deliberatiecriteria die zeer strikt worden gevolgd.

Gelet op de duidelijke grief van verzoekster zou de beroepscommissie moeten motiveren waarom het nipte tekort haar niet anders heeft doen beslissen. Evenmin wordt gemotiveerd waarom de duidelijke positieve evolutie niet doorweegt in de beslissing.

De delibererende klassenraad oordeelde onterecht dat hij “het gewicht van de andere argumenten belangrijker [achtte], met name de resultaten in het eerste trimester en de waarschuwingen die er reeds waren van vorig school-

jaar”. Verzoekster argumenteerde voor de beroepscommissie dat het niet redelijk is dat de resultaten van het vijfde jaar en van het eerste trimester zwaarder hebben doorgewogen in de beslissing. De beroepscommissie heeft het beroep van verzoekster kennelijk niet goed begrepen. Zij oordeelt met name in de bestreden beslissing dat niet meer gewicht wordt toegekend aan de resultaten van het eerste trimester. Verzoekster bedoelde uiteraard niet het cijfermatige gewicht dat vastligt, maar wel het feit dat de delibererende klassenraad letterlijk stelde dat hij deze resultaten belangrijker achtte. Aangezien de beroepscommissie zich de beslissing van de delibererende klassenraad eigen maakte, houdt ook zij vast aan het feit dat de resultaten van vorig schooljaar en van het eerste trimester belangrijker zouden zijn dan de positieve resultaten in het tweede en het derde trimester. Dat is niet ernstig. Het tweede en het derde trimester betreffen een langere periode zodat het feit dat verzoekster hiervoor wél slaagde, aangeeft dat zij in staat is om grotere leerstofgehelen te verwerken. De resultaten over een langere periode van zes maanden zouden zwaarder moeten doorwegen dan de resultaten over een kortere periode. Om die reden wegen ook de resultaten van de kerstexamens slechts voor 40% door en deze van de eindexamens voor 60%.

Ook de doorweging van een waarschuwing uit het vorige schooljaar tegenover deze positieve evolutie is niet ernstig. Vooreerst waren er klassikaal slechte resultaten voor wiskunde op te tekenen, wat het gevolg was van een minder bekwame leerkracht. Verzoekster kreeg bovendien een A-attest voor het eerste jaar van de derde graad zodat werd geoordeeld dat zij de leerplandoelstellingen van dat jaar in voldoende mate had bereikt.

Bovendien is de beslissing die voorbijgaat aan de positieve evolutie en de nipte tekorten volgens verzoekster “niet evenredig en onzorgvuldig”. De bestreden beslissing die de resultaten van vorig jaar en de slechtere resultaten van het eerste trimester belangrijker acht dan de betere resultaten van het tweede en het derde trimester, is onredelijk. Een andere school in dezelfde omstandigheden geplaatst zou in alle redelijkheid anders hebben geoordeeld, minstens hebben gemotiveerd waarom hierop niet kan worden ingegaan.

Als “enige echte onvoldoende” is er volgens verzoekster het vak wiskunde. Verzoekster gaf aan dat dit vak volgens de richtlijnen van de examencommissie in deze richting een B-vak is en dus minstens in de ordening minder belangrijk. De beroepscommissie ging hierop niet in.

Als een leerling slechts voor één vak een jaartekort heeft, moet “de delibererende klassenraad” (versta: de beroepscommissie) specifieke redenen hebben om de leerling niet (onvoorwaardelijk) te laten slagen. Zelfs wanneer hij (zij) omstandig motiveert waarom de resultaten voor dat ene vak over het hele jaar (zowel wat dagelijks werk als proefwerken betreft) ondermaats zijn, dan nog is een loutere verwijzing naar slechts één tekort als motivering op zichzelf ontoereikend. De “delibererende klassenraad” (versta: de beroepscommissie) mag zich bij zijn (haar) beraadslaging immers niet zonder meer fixeren op het tekort voor één vak, maar moet de andere concrete gegevens van het dossier afwegen tegenover dat ene tekort.

Indien de beroepscommissie consequent was geweest, had zij gesteld dat voor wiskunde de resultaten van het eerste trimester belangrijker zijn en dus de 49% zwaarder doorweegt dan de 34% van juni. Voor deze terugval, die zich enkel voor wiskunde manifesteert, is bovendien een duidelijk aanwijsbare verklaring. Verzoekster heeft erg te lijden onder stress, zeker wanneer het aankomt op het vak wiskunde. Deze druk wordt in de bestreden beslissing afgewimpeld als zijnde weinig serieus zodat vaststaat dat de beroepscommissie met dit argument ten onrechte geen of onvoldoende rekening hield.

Volgens verzoekster is de einddeliberatie van het laatste jaar “in werkelijkheid een deliberatie [...] over een volledige cyclus van 6 jaar studies, een cyclus die globaal gezien voor verzoekster goed is verlopen”. De vastgestelde tekorten op wetenschappelijke vakken in het laatste jaar liggen volgens haar binnen redelijke en aanvaardbare perken, zeker wanneer de gekozen richting voor de latere studies de richting Rechten is waarvoor een wetenschappelijke basis geen vereiste is. Het feit dat het gaat om een leerling van het laatste jaar secundair on-

derwijs en het feit dat verzoekster er blijkbaar in is geslaagd de voorafgaande vijf schooljaren met vrucht te beëindigen, moet “de klassenraad” reeds aanzetten tot een uiterst zorgvuldige afweging en om niet licht over te gaan tot het geven van een C-attest. Men had veel eerder dan aan het einde van de humaniora moeten ingrijpen indien er iets aan de hand was geweest.

Beoordeling

13. Gelet op de *summaria cognitio* waarmee de Raad van State in een procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid kennis neemt van een verzoekschrift, wordt vooralsnog aangenomen dat de drie “voorafgaande” opmerkingen louter informatief zijn bedoeld en geen onderzoek behoeven.

14. Anders dan zij het deed voor de beroepscommissie, betwist verzoekster thans niet meer de toegekende cijfers op zich. Wel wijst zij erop dat twee van de drie tekorten “zeer beperkt” zijn.

15. Uitgaande van het vermoeden van deskundigheid dat tot weerlegging kleeft aan de hoedanigheid van de leerkracht, wordt ervan uitgegaan dat de leerkrachten tijdens het schooljaar de aan de eindtermen gerelateerde en door het leerplan vereiste leerstof – kennisinhouden, vaardigheden en attitudes – volledig en bekwaam hebben onderwezen, dat zij de vorderingen van de leerling correct hebben geobserveerd en geëvalueerd tijdens het ‘dagelijks werk’ of de permanente evaluatie, dat zij examens hebben opgesteld die niet eenzijdig zijn maar representatief voor de effectief onderwezen leerstof naar leerinhoud zowel als moeilijkheidsgraad, dat zij die examens objectief en vakkundig hebben verbeterd en aan de hand van een valide puntenspreiding over de leeronderdelen gequoteerd ten einde over de bereikte kennis en vaardigheden (en eventueel attitudes) van de leerling te rapporteren en dat de relatieve waarde van de punten voor dagelijks werk en de proefwerken – in voorkomend geval, voor de permanente evaluatie – weloverwogen het leerproces van de leerling tijdens het jaar en zijn of haar capaciteit tot verwerking van afgewerkte en grotere gehelen weergeeft.

Om die reden worden de aan een leerling toegekende punten geacht een representatief beeld te geven van de kennis, de vaardigheden en, voor zover opgenomen in het leerplan, de attitudes van de leerling.

Aangenomen wordt bijgevolg dat het voor elk opleidingsonderdeel ordentelijk toegekende jaarcijfer in beginsel een geldige en betrouwbare weergave is van het relatieve belang dat moet worden gegeven aan procesevaluatie en aan verwerking van grotere gehelen – zowel tijdens het dagelijks werk, tijdens een eventuele permanente evaluatie of tijdens de eventuele examenperiodes – en aan de verschillende onderdelen van de leerstof die voor het betrokken vak in de loop van het jaar aan bod zijn gekomen en dat het om die reden ook betekenisvol is om later studiesucces te voorspellen.

16. Daaruit volgt, in principe, dat de leerling die niet een voldoende jaarresultaat behaalt, voor dat vak de leerplandoelstellingen ook niet op voldoende wijze heeft bereikt. Een verwijzing naar een bij veronderstelling ordentelijk vastgelegd jaartekort volstaat dan ook in de regel als formele motivering voor die vaststelling.

Zoals reeds bij de beoordeling van het eerste middel is overwogen, ligt het voorts in de lijn der verwachtingen dat een leerling die drie jaartekorten heeft, waaronder twee richtingbepalende vakken en één basisvak, voor het geheel van het studiejaar niet geslaagd wordt verklaard.

17. Met verzoekster wordt vastgesteld dat het in twee van de drie gevallen om een nipt tekort gaat.

Van de beroepscommissie wordt verwacht dat zij zich bij het interpreteren van de resultaten bewust is van een mogelijke foutenmarge en van het nut van klasgemiddelde of mediaan en dat zij eventueel kan aftoetsen bij vakleraren bij twijfelgevallen.

In de voorliggende zaak evenwel toont verzoekster vooralsnog niet aan dat deze beroepscommissie op dat punt onzorgvuldig heeft gehandeld. Verzoekster heeft zelf de gelegenheid te baat genomen in haar bezwaarschrift, om de representativiteit van het cijfer voor fysica te betwisten. De commissie heeft het proefwerk onderzocht en heeft een antwoord gegeven dat verzoekster overtuigd heeft, aangezien zij het in het voorliggende verzoekschrift niet meer aanbrengt.

Zoals gesteld, betwist verzoekster de cijfers voor het overige niet.

Welnu, ook nipte tekorten zijn een tekort en ze delen in alle aspecten van het zo-even *sub* 15 vermeld vermoeden. De beroepscommissie schendt op het eerste gezicht niet de aangevoerde bepalingen en beginselen door ook voor deze vakken uit de vastgestelde jaartekorten af te leiden dat de leerplandoelstellingen niet zijn bereikt. Dat ze voor een vak met een lager cijfer nóg minder zijn bereikt, doet daaraan niet af.

18.1. Hieruit volgt dat verzoekster ‘niet geslaagd’ wordt verklaard op grond van drie vastgestelde jaartekorten en niet omdat zij “slechts een tekort van 0,7%” heeft en dat zij haar wensen voor werkelijkheid neemt, door te stellen dat zij enkel voor één vak – wiskunde – een tekort heeft en daaruit bijzondere motiveeringsplichten afleidt.

18.2. Voorts valt de Raad onverminderd hetgeen *sub* 15 is overwogen ook de verwerende partij bij, waar zij in haar nota het volgende schrijft:

“De kritiek dat verzoekster heeft aangetoond dat zij – in het tweede en derde trimester – heeft aangetoond dat zij grotere leerstofgehelen wél kan verwerken, kan niet dienstig tegen de bestreden beslissing worden aangevoerd, aangezien het al dan niet kunnen verwerken van grote leerstofgehelen op zich geen motief is waarop de beroepscommissie de bestreden beslissing heeft gesteund. Bovendien moet ook hier worden aangestipt dat verzoekster, zelfs met het zwaardere gewicht dat aan de eindproefwerken wordt toegekend, er voor drie vakken niet in slaagt om een slaagcijfer te behalen.”

19. De stelling dat de beroepscommissie blind toepassing heeft gemaakt van deliberatiecriteria is reeds bij de beoordeling van het eerste middel afgewezen.

20. Dan rest nog te onderzoeken of de beroepscommissie een antwoord heeft gegeven op de argumenten van verzoekster die, mochten ze gegrond zijn, tot een voor haar gunstiger resultaat hadden kunnen leiden.

21.1. Op het argument dat de twee tekorten zeer beperkt zijn, antwoordt de commissie dat dit op zich geen reden is om van de criteria af te wijken omdat een afwijking “gebeurt op basis van een algemene beoordeling van alle elementen van het concrete geval” omdat anders “de criteria zelf worden gewijzigd”. De commissie geeft met andere woorden aan, dat een tekort in elk geval een tekort is en slechts door externe, andere elementen van het dossier kan worden weggevlakt wat, zoals gezien, in de voorliggende zaak mogelijk streng maar *prima facie* niet onwettig is.

Bovendien wijst de beroepscommissie erop dat verzoekster het voorafgaande jaar wel een A-attest kreeg, maar met een formele ‘waarschuwing’.

De kritiek van verzoekster op dit motief wordt niet bijgevalen. Een ‘waarschuwing’ betekent dat verzoekster voor bepaalde vakken (wiskunde en fysica) ook vroeger al een tekort had en dat zij dus, ook al was zij *in globo* geslaagd, voor die vakken aan de leerplandoelstellingen niet had voldaan. Zoals verzoekster in het schoolreglement kon lezen, krijgen dergelijke vakken waarvoor een leerling een waarschuwing kreeg, extra aandacht tijdens het deliberatieproces. Het lijkt niet onredelijk om voor die vakken een weerkerend tekort strenger te bejegenen, omdat het ervan doet blijken dat de beoogde inhaalbeweging niet is gelukt en dat de leerplandoelstellingen voor dat vak meerdere jaren op rij niet werden behaald.

21.2. Op het argument met betrekking tot de positieve evolutie en op de grief dat een zwaarder gewicht is gegeven aan de cijfers van het eerste trimester – dan wel dat voor wiskunde omgekeerd een zwaarder gewicht kon worden gegeven aan de resultaten van het eerste trimester – kan verzoekster als antwoord lezen dat de cijfers het resultaat zijn van een weging “waarbij de toetsen in december tellen voor 40% en de toetsen in juni voor 60%” en het dagelijks werk “gelijk berekend [wordt] over alle relevante maanden tijdens het jaar en geldt voor 25% van het totaalcijfer”. Een positieve evolutie is bijgevolg al verdisconteerd in de weging die leidt tot het jaarcijfer. Het antwoord van de beroepscommissie lijkt dus feitelijk correct en lijkt – wederom gelet op het *sub* 15 bedoelde vermoeden – haar appreciatiemarge niet te buiten te gaan.

21.3. Op het argument met betrekking tot de “minder bekwame” leerkracht wiskunde in het vijfde jaar antwoordt de commissie dat bij nazicht van de resultaten van die klas blijkt dat enkel verzoekster een onvoldoende had zodat er geen klassikaal probleem was en “er geen hypotheek gelegd werd op de prestaties”. Verzoekster weerlegt dit antwoord op het eerste gezicht niet.

21.4. Dat het vak wiskunde volgens de richtlijnen van de examencommissie (van de Vlaamse Gemeenschap) in deze richting een B-vak is en dus minder belangrijk, weerlegt de directeur blijkens de notulen van de hoorzitting door erop te wijzen dat het volgens de eigen en autonome richtlijnen een A-vak is. De Raad ziet vooralsnog niet in welk belang verzoekster heeft om dit door de beroepscommissie te horen herhalen en bevestigen – nog daargelaten of de premisse dat een B-vak minder belangrijk is dan een A-vak wel correct is.

21.5. Nog steeds met betrekking tot het vak wiskunde ziet de Raad niet welk belang verzoekster heeft bij een antwoord op haar opmerking over faalangst, aangezien die “aanwijsbare verklaring” voor de povere resultaten voor wiskunde op het eerste gezicht die resultaten thans niet meer beter kan maken dan ze zijn.

21.6. In de huidige stand van de rechtspleging wordt aangenomen dat de beroepscommissie op de grieven van verzoekster heeft geantwoord waar het moest en dat verzoekster de deugdelijkheid van die antwoorden niet weerlegt.

22. Verzoekster heeft aan de beroepscommissie een reeks argumenten voorgelegd die veeleer behoren tot de opportuniteit van de te nemen beslissing. Dat een andere beroepscommissie, gesteld voor dezelfde gegevens, een voor de leerling gunstiger beslissing zou kunnen nemen, is aannemelijk. Verzoekster heeft evenwel geen gegevens voorgelegd die aan een beroepscommissie rechtens geen andere keuze laten dan haar geslaagd te verklaren, noch overtuigt zij ervan dat geen enkele andere beroepscommissie, gesteld tegenover dezelfde gegevens, zo zou handelen als deze beroepscommissie heeft gedaan. Een schending van het redelijkheidsbeginsel is op het eerste gezicht niet aangetoond.

23. Het tweede middel is niet ernstig.

24. De tweede schorsingsvoorwaarde is niet vervuld.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt de vordering.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, begroot op een rolrecht van 200 euro, een bijdrage van 20 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro, die verschuldigd is aan de verwerende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 13 september 2018, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Geert Van Haegendoren